

Kinderdagverblijf De Zeeraket

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan kinderdagverblijf De Zeeraket, leeftijdsgroep 0-4 jaar.

Kinderdagverblijf De Zeeraket (KinderCentrumAlmere) en basisschool De Zeeraket (Almeerse Scholen Groep) werken samen door in 2017:

- een gezamenlijke visie op kinderopvang en basisonderwijs te ontwikkelen;
- één beleidsdocument ontwikkelcurriculum op te stellen;
- de ontwikkeling van kinderen zoveel mogelijk onder één dak aan te bieden.

Met betrekking tot de ontwikkeling infrastructuur verwachten we dat in 2020 een nieuw gebouw betrokken zal kunnen worden in Almere Poort, nader aan te duiden als deelgebied Duin. Vanaf 1 januari 2017 is kinderdagverblijf De Zeeraket gestart in Monacostraat 50 in Almere Poort. Basisschool De Zeeraket is daar op 29 augustus 2016 gestart. De locatie betreft een tijdelijke huisvesting.

Met de officiële start op 1 januari 2017 is nog geen sprake van een gezamenlijk ontwikkelplan (pedagogiek en onderwijs). Thans is de samenwerking vooral gericht op het naadloos faciliteren van de doorgaande (ontwikkel)lijn.

Centraal staat het kind. Een belangrijke schil om het kind zijn de ouders van het kind en medewerkers van De Zeeraket. Met elkaar creëren we een krachtige leeromgeving waar ieder kind zich in zijn of haar tempo (spelend) kan ontwikkelen.

Versiebeheer

Versienr.	Datum	Aanleiding	Penvoering	Behandeling
1.0	01 jan 2017	Opening kinderdagverblijf De Zeeraket Monacostraat	L.J. van Belzen	Gemeente / GGD
1.1	December 2016	Inspectie vóór opening	L.J. van Belzen	GGD / PM-er PSZ
1.2	Februari 2017	Inspectie na opening	L.J. van Belzen	GGD / directie KCA
1.3	Maart 2017	Aanvullingen PB op: <ul style="list-style-type: none"> - Vierogenbeleid - Achterwacht - Sigmalering / observatiesysteem 	L.J. van Belzen / L.A. Verbrugge	GGD / directie KCA

Refertes

Nr.	Verwijzing	Datum
1.	Uitkomsten Rapport Gunning	2011
2.	Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar	2011

Literatuurlijst

- Brysbaert, M. (2006). *Psychologie*. Gent: Academia Press.
- Kleerekoper, L. en Singer, E (2009). *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg.
- Kleerekoper, L. en Singer, E. (2011). *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg.
- Kuipers, H.J. (2008). *Pedagogiek voor professionele opvoeders*. Bussum: Coutinho.

Inhoudsopgave

Kinderdagopvang 'DAGVERBLIJF De Zeeraket'

Voorwoord	8
1. Inleiding	9
2. Missie	10
3. Visie	10
4. Doelgroep	17
5. De stamgroepen	19
6. Ontwikkeling van persoonlijke competenties	20
7. Ontwikkeling van sociale competenties	24
8. Waarborging van emotionele veiligheid	25
9. Overdracht van waarden en normen	27
10. De inrichting en het materiaal	28
11. Ondersteuning door andere volwassenen	29
12. De achterwacht	30
13. Implementatie uitkomsten rapport Gunning	31
14. Inzet BOL/BBL	32
15. Het wenbeleid	33
16. Interne kwaliteitsbewaking	34
17. Extra dagen en ruildagen	35
18. Bijzondere ontwikkelingen	36
19. De oudercommissie	38
20. Bijzondere informatie	39

Bijlage

- A. Dagritme De Zeeraket

Het kinderdagverblijf

1. Inleiding

Dagopvang de Zeeraket bevindt zich in het schoolgebouw van Monacostraat 50 in Almere Poort. De ruimte kan bereikt worden via de school of via een aparte ingang om de hoek van het schoolgebouw.

De Zeeraket biedt kleinschalige kinderopvang voor kinderen van 0–4 jaar. De opvang wordt geboden in 1 verticale groep van maximaal 16 kinderen.

Op de groep kunnen maximaal 6 baby's worden opgevangen van 0-1 jaar. Daarnaast kunnen 10 kinderen opgevangen worden in de leeftijd van 1-4 jaar.

2. Missie

De Zeeraket biedt in een tijdelijke omgeving kinderopvang aan kinderen van 0-4 jaar waar kinderen kunnen spelen, (spelend)leren en vrienden maken. Zij levert hiermee een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van jonge kinderen.

---

3. Visie

3.1 Inleiding

De Zeeraket biedt dagopvang aan kinderen van 0-4 jaar. Kinderen kunnen op ons centrum leren, spelen en vrienden maken. Ons centrum is een aanvulling op de gezinsopvoeding en schept voor ouders mogelijkheden om werk en kinderen te combineren.

In dit hoofdstuk gaan we achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen:

- het pedagogisch kader dat wij volgen;
- de principes;
- de kenmerken van het leren van jonge kinderen;
- ons centrum als lerende organisatie;
- de binnen- en buitenruimtes.

3.2 Het pedagogisch kader

Wij volgen het 'Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar'. Vanuit deze basis biedt ons kindercentrum leer- en ontwikkelingsmogelijkheden en laat veel ruimte voor de verschillen in ontwikkeling. Het Pedagogisch kader bouwt voort op een lange pedagogische traditie. Pestalozzi, Fröbel, Montessori, Malaguzzi en vele anderen hebben sinds de 19^e eeuw een pedagogiek van spelend leren ontwikkeld.

3.3 De principes

In deze paragraaf gaan we achtereenvolgens in op de principes die richting geven aan ons pedagogisch kader:

- lichamelijke en emotionele veiligheid en welbevinden;
- samenwerking met de ouders;
- kinderen leren spelend en actief in relatie met hun omgeving;
- de pedagogisch werkers hebben een actieve rol;
- holistische benadering;
- autonomie en verbondenheid;
- respect voor diversiteit;
- de doorgaande lijn.

3.3.1 Lichamelijke en emotionele veiligheid en welbevinden

In de dagopvang van de Zeeraket wordt gezorgd voor een veilige en gezonde omgeving. Alle kinderen voelen zich welkom en hebben met één of meer pedagogisch werkers een vertrouwensband. De kinderen voelen zich ook vertrouwd met en veilig tussen de andere kinderen in de groep.

3.3.2 Samenwerking met ouders

In De Zeeraket is de opvoeding van jonge kinderen gebaseerd op samenwerking met ouders en samenwerking met basisschool De Zeeraket.

3.3.3 Kinderen leren spelend en actief in relatie met hun omgeving

Hun ouders, pedagogisch werkers, leraren, hun speelkameraadjes en de fysieke omgeving staan centraal in het leerproces. Kinderen nemen niet passief over wat volwassenen aandragen. Ze leren door spelen, doen, uitproberen, kijken, imiteren, meedoen en aanwijzingen. Ze bouwen samen met anderen een gedeelde wereld op.

3.3.4 De pedagogisch werkers hebben een actieve rol

De pedagogisch werkers van De Zeeraket scheppen voorwaarden voor leren en ontwikkelen. Ze zien kansen voor spel, leren en contact die zich spontaan voordoen. Ze creëren kansen door activiteiten aan te bieden.

3.3.5 Holistische benadering

De opvoeding in onze kinderopvang is evenwichtig gericht op alle aspecten van de ontwikkeling: op de emotionele, sociale, cognitieve, creatieve, motorische en morele ontwikkeling.

3.3.6 Autonomie en verbondenheid

Enerzijds is er respect en ruimte voor de eigenheid en autonomie van ieder kind. Anderzijds leert het kind mee te doen met het dag- en leefritme van de groep en om zich aan te passen. Ieder kind heeft in ons centrum recht om bij te dragen aan het geheel.

3.3.7 Respect voor diversiteit

Pedagogisch werkers van De Zeeraket hebben respect voor diversiteit (verschillen tussen mensen) en laten dat door hun gedrag zien. Kinderen worden geleerd om positief om te gaan met verschillen die betrekking hebben met leeftijd, sekse, handicaps of sociaal-culturele achtergrond.

3.3.8 De doorgaande lijn

Opvoeders sluiten aan bij de ontwikkeling van het kind en helpen het kind om de competenties te ontwikkelen die hij of zij nodig heeft in de volgende fase. De doorgaande lijn op 3 en 4-jarige leeftijd neemt hierin een bijzondere plaats in.

3.4 **Pedagogisch werker kinderopvang De Zeeraket**

3.4.1 Algemeen

In de startfase zetten we in op een meewerkend unithoofd kinderdagopvang. De unithoofd/pedagogisch werker is HBO pedagogiek gekwalificeerd, heeft ruime ervaring opgedaan in de kinderopvang en samenwerking met basisscholen.

In het team van De Zeeraket bevinden zich diverse kwalificaties die een bijdrage kunnen leveren aan maatwerkontwikkeling op het gebied van de vier ontwikkelingsdomeinen. Pedagogisch werkers zijn minimaal VVE-gecertificeerd of in opleiding daarvoor.

3.4.2 Voor- en vroegschoolse educatie

VVE (voor- en vroegschoolse educatie) is een verzamelnaam voor landelijk vastgestelde methodes die jonge kinderen spelenderwijs stimuleren in hun ontwikkeling. Het ontwikkelingsgerichte activiteiten aanbod in kinderdagopvang De Zeeraket komt tot stand met de methode Uk & Puk en het onderwijsaanbod 'The leader in me'. Uk&Puk vooral voor de 0-3 jarigen. 'The leader in me' vooral voor de 3+ peuters, zodat er bijna naadloos door gezamenlijke ingeplande activiteiten en wendagen de overgang (en daarmee de doorgaande lijn) naar de onderbouw gemaakt kan worden.

3.4.2.1 Uk & Puk methode

Uk & Puk is een unieke uitgave voor kindercentra. Puk is een leuke pop, die van alles meemaakt. Met activiteiten voor kinderen van 0 tot 4 jaar, in horizontale én verticale groepen. Spelen staat centraal. Er wordt spelend geleerd. Uk & Puk werkt aan de brede ontwikkeling van baby's, dreumesen en peuters. Uk&Puk kent 10 thema's. Een thema duurt 6 weken. Iedere week staan 2 leeftijdgebonden activiteiten centraal. Dagelijks zijn deze ontwikkelactiviteiten in het dagritme ingepland. Pedagogisch werkers (mentor) houden nauwkeurig de ontwikkeling van de kinderen (mentorkind) bij. In geval van onder-prestatie of indicatie worden nieuwe doelen gesteld en maatwerkactiviteiten aangeboden die bij die situatie passen. Indien nodig wordt specialistische ondersteuning geboden.

De pop Puk is het speelkameraadje van de kinderen. In de activiteiten is er aandacht voor de vier ontwikkelingsdomeinen: taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuiglijke ontwikkeling en rekenprikkels. Er worden tips gegeven voor de inrichting van de speelleeromgeving en het inzetten van materiaal.

Natuurlijk draait het bij Uk & Puk niet om lesjes geven en lesjes leren. Uk & Puk leert baby's, dreumesen en peuters nieuwe vaardigheden. Door actief bezig te zijn en lekker te spelen!

Uk&Puk

De ontwikkeling van de kinderen wordt bijgehouden door het observatiesysteem waar mee gewerkt wordt. *Zo doe ik, zo praat ik en zo beweeg ik*. Het is een programma dat pedagogisch werkers in staat stelt om de ontwikkeling van 0-4 jarigen, op het gebied van motoriek, spraak/taal te volgen en te stimuleren. Bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen kan door dit systeem vroegtijdig ontdekt worden. Het programma wordt online gebruikt en is beschermd met een gebruikersnaam en wachtwoord.

Wanneer wij ons zorgen maken over de ontwikkeling van een kind, kunnen wij ons expertise team inschakelen. In dat team zijn HBO opgeleide coaches ingedeeld met een HBO-pedagogische achtergrond. Zij kunnen ingezet worden voor ondersteuning en observatie. Het expertise team maakt een plan van aanpak en communiceert dit met de opvoeders. De communicatie met de opvoeders wordt altijd in overleg met de mentor van het kind gedaan.

Wanneer de HBO coaches zich zorgen blijven maken en de zorgen blijven/toenemen wordt er doorverwezen naar passende instanties die hierbij verdere ondersteuning kan bieden. Een voorbeeld van een doorverwijzing is de integrale vroeghulp:

Integrale Vroeghulp is een:

- **Vraagbaak:** *u kunt bij ons terecht met allerlei vragen en voor advies. Bijvoorbeeld informatie over een bepaalde ziekte of syndroom, of voor een advies over te gebruiken speelgoed.*
- **Meedenker:** *we denken met u mee over de beste oplossing voor therapie of spelbegeleiding thuis.*
- **Wegwijzer:** *we geven aan waar u het beste terecht kunt voor bijvoorbeeld dagopvang of onderzoek, of voor vragen over problemen met bewegen of praten.*
- **Regelaar:** *we zorgen voor de afgesproken begeleiding en behandeling en stemmen de verschillende soorten hulp op elkaar af. Bijvoorbeeld door een overleg tussen een logopedist en een leidster van een kinderdagverblijf.*

Integrale vroeghulp wil er samen met u voor zorgen dat het kind zich zo goed mogelijk ontwikkelt. Daarom werken hulpverleners van verschillende instellingen samen in het team Integrale Vroeghulp. Zij zorgen ervoor dat de hulpverleningsvormen zo goed mogelijk op elkaar en op uw wensen worden afgestemd. Integrale Vroeghulp wil ook dat de hulp zo vroeg mogelijk start. Hoe eerder hoe beter.

3.4.2.2 The leader in me

Basisschool De Zeeraket werkt met de pedagogische lijn op basis van het gedachtegoed van Stephen Covey. De 7 gewoonten van effectief leiderschap, met de naam The Leader in Me. Deze lijn ontwikkelt persoonlijk leiderschap bij kinderen. Dat is iets heel anders dan hiërarchisch leiderschap, waarbij het gaat om een gezagsverhouding.

Het gaat hier om leidinggeven aan jezelf, inzicht in jezelf en je relatie met de ander. Het gaat om zicht krijgen op je eigen aandeel en je verantwoordelijkheid in allerlei (sociale) situaties.

De Zeeraket in relatie met de “boom” van Stephen Covey

Wortels: eerst jezelf

Stengel: jij en de ander

Kruin/duin: evenwicht, blijven onderhouden

“Het beste wat je kunt worden, is jezelf”

De Boom van de 7 gewoonten

In de hele school, van groep 1 tot en met 8, wordt gewerkt met hetzelfde symbool: De Boom van de 7 gewoonten.

De wortels zijn goed zichtbaar op de tekening! Dat moet ook, want dat is waarmee de boom stevig staat en niet zomaar om kan vallen. Met de wortels begint dan ook het leertraject met de kinderen. De eerste 3 gewoonten gaan namelijk over jezelf. Ze betekenen: werken aan jezelf, overwinningen op jezelf. Met deze 3 gewoonten in je rugzak word je zelf steviger, zodat je niet ‘zomaar omvalt’, onzeker wordt, bang of klagerig bent, maar grip krijgt op sociale situaties en je je eigen verantwoordelijkheid en aandeel ziet.

De stam staat symbool voor jou en je relaties met anderen. Vanuit jezelf (de wortels) bewandel je de weg naar de ander, naar ‘samen’ en samenwerking. De gewoonten 4, 5 en 6 gaan daarover. Kinderen leren win-win denken, zodat de ander ook ruimte krijgt. Ze leren te luisteren met hun oren én hun hart (eerst begrijpen, dan begrepen worden) en zoeken de samenwerking, waarbij twee losse ideeën misschien wel tot een derde, nóg beter idee leiden (synergie).

De kruin: tenslotte komt de boom tot volle bloei en groei! En dat kan alleen als je ‘de zaag scherp houdt’! Dat wil zeggen: als je goed voor jezelf zorgt en jezelf voedt, letterlijk en figuurlijk, op 4 terreinen. Mentaal (hoofd), door jezelf te voeden met bijvoorbeeld mooie boeken en muziek, sociaal-emotioneel (hart), door mensen op te zoeken die je lief zijn, of inspireren. Spiritueel (ziel), door te mediteren, naar de kerk te gaan of rust te vinden in de natuur. En fysiek (lichaam) bijvoorbeeld door te sporten, gezond te eten en op tijd naar bed te gaan. Gewoonte 7 gaat hierover.

Stephen Covey

Stephen Covey was een bekendheid in Amerika. In 1989 schreef hij het best verkochte managementboek allertijden: “de zeven eigenschappen van effectief leiderschap”.

De 7 eigenschappen, oorspronkelijk bedoeld voor leidinggevend, bleken zeer effectief toepasbaar voor iedereen die zichzelf wil ontwikkelen en/of zijn relaties met anderen wil versterken.

De theorie achter de 7 eigenschappen is zo simpel en krachtig dat het zich makkelijk laat vertalen naar “zelf-leiderschap”. Zowel op het niveau van volwassenen, maar ook, zij het speelser, op het niveau van kinderen. En daar ontstond het Covey “Leader in Me-Traject” voor kinderen in de basisschoolleeftijd!

Voor ons als team van De Zeeraket een prachtige concrete manier om mede inhoud te geven aan ons motto “uitdagend onderwijs met oog voor persoonlijk leiderschap”. Wij geloven dat een combinatie van kennis, vaardigheden en life skills de manier is waarop onze kinderen zich in een uitdagende en dynamische maatschappij staande kunnen houden en succesvol kunnen zijn.

Wanneer een kind na 8 jaar Zeeraket de school verlaat, is hij in staat om:

- Keuzes maken en doelen stellen/Onafhankelijkheid in persoonlijk leiderschap

Waarom: life skills/leiderschap : doelen stellen, plannen, tijd indelen, organiseren,

Cultuur: Initiatief nemen, verantwoordelijkheid, integriteit

Hoe: doelen stellen, door binnen de methodes de kinderen bewust te maken van de doelen, die ze binnen dat blok, moeten behalen, creëer je eigenaarschap. Vervolgens leren de leerlingen en in overleg met de leerkracht prioriteiten te stellen tijdens de instructies. Binnen de thema's zal er ruimte zijn voor het plannen en organiseren. De leerkracht zal bij de thema's de leerdoelen vaststellen, de leerlingen hebben daarbinnen de ruimte om keuzes te maken en te bepalen hoe deze te bereiken. De leerlingen wordt geleerd om te werken met een plan, waarin het belangrijk is om het einddoel voor ogen te hebben. Als grondhouding verwachten we van de leerlingen dat ze belangrijke zaken eerst doen, eerst werken, dan spelen.

- Goed samen kunnen werken, wederzijdse afhankelijkheid

Waarom: je hebt altijd anderen nodig om tot een zo'n hoog mogelijke prestatie te kunnen komen. Je hebt niet altijd alle kunde en kennis in huis.

Hoe: In conflictsituaties willen we leerlingen leren te denken in win-win situatie. De leerlingen leren eerst te begrijpen door te luisteren met oren, ogen en hart alvorens te reageren en begrepen te worden. Luisteren is een van de belangrijkste onderdelen binnen communicatie, waarbij we leerlingen al op deze leeftijd bewust maken van de grote rol van lichaamstaal. Dit wordt door iedereen in de school voorgeleefd. Wij verwachten dan ook van alle betrokkenen deze grondhouding.

Het samenwerken heeft een groot aandeel binnen het onderwijs. Tijdens de vakken rekenen, taal en lezen zullen er bewuste opdrachten plaatsvinden om de leerlingen dit te leren en dit te stimuleren. Te denken valt aan coöperatieve werkvormen. Tijdens het thematisch werken zullen er regelmatig grotere groepsprestaties van de leerlingen verwacht worden, hierdoor gaan de leerlingen ervaren dat je samen meer bereikt. Dat is synergie: erkennen van verschillen en vervolgens samenwerken om tot een beter resultaat te komen dan een ieder in zijn eentje kan presteren. Dan geldt $1+1=3$ of meer.

- Evenwichtig te zijn

Waarom: het is belangrijk dat een leerling leert te zorgen voor alle facetten van het lichaam zowel lichamelijk, geestelijk als sociaal emotioneel.

Om gezond en gelukkig te zijn is het belangrijk om aan deze facetten allemaal evenveel aandacht aan te besteden. Wanneer je te veel gefixeerd bent op een van de facetten dan raak je uit balans.

Hoe: we leren de leerlingen op meerdere manieren te leren: hoofd, lijf en hart! Door de eerdere wortels goed te ontwikkelen is een leerling instaat om keuzes te maken die ervoor zorgen dat alle facetten in balans zullen blijven.

De vakken: rekenen, taal en lezen, hebben een duidelijke plek binnen het onderwijs. Deze vakken worden gegeven aan de hand van een goede en bewezen methoden die aandacht bieden aan alle leerlingen op de verschillende niveaus. Door te werken met de methoden voldoe je aan de kerndoelen die gesteld worden door het ministerie van onderwijs.

Door de gehele dag aandacht te bieden aan de gewoonten, zullen de resultaten bij de vakken rekenen, taal en lezen verhogen.

Leerlingen die de Zeeraket verlaten hebben de regie over hun eigen ontwikkeling. Zij 'kennen' zichzelf, zijn trots op persoonlijke kwaliteiten en delen hun passie. Zij hebben inzicht in hun persoonlijke 'leren'; wat kan ik, hoe leer ik, wat heb ik nodig? Zij delen de verantwoordelijkheid voor

een gemeenschappelijk resultaat; nemen samen beslissingen over inhoud, proces en product van hun werk. Zij werken samen naar de beste oplossing voor iedereen, kunnen doelgericht en planmatig werken. Onze leerlingen hebben zelfvertrouwen, nemen initiatief, werken zelfstandig. Zij herkennen problemen, communiceren deze en zoeken naar strategische oplossingen. Door samenwerking leren onze leerlingen rekening te houden met elkaar en leren ze zichzelf en anderen steeds beter kennen. Ze reflecteren op hun eigen handelen, nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf, voor de ander en onze omgeving. Onze leerlingen maken gebruik van ICT om kennis te construeren die nieuw voor hen is. Zij kunnen goed omgaan met ICT-middelen zoals computers, sociale media en internet en hebben het vermogen om (informatie)bronnen op waarde te schatten.

3.5 De Kenmerken van het leren van jonge kinderen

De pedagogisch werkers van De Zeeraket sluiten aan bij het spontane leren en spelen (hoe jonge kinderen leren). In deze paragraaf gaan we achtereenvolgens in op de volgende kenmerken:

- actief leren en totale betrokkenheid;
- leren door handelen, uitproberen en ontdekken;
- spelend leren;
- kijken en imiteren;
- herhaling, scriptkennis en rituelen;
- eigen tempo en op eigen wijze;
- meehelpen en meedoen;
- woorden geven aan ervaringen;
- ervaringen uiten en vormgeven.

Actief leren en totale betrokkenheid (holisme)

Jonge kinderen hebben een aangeboren drang tot leren en ontdekken. Ze zijn nieuwsgierig en hebben een enorm doorzettingsvermogen. Ze vallen en staan weer op. Ze blijven proberen tot ze iets kunnen of snappen. Ze gooien zich er helemaal in. Hun hele lijfje doet mee. Vanwege deze totale betrokkenheid wordt in de pedagogiek van jonge kinderen uitgegaan van het holisme; een totale betrokkenheid. Kinderen leren met hun handen, hoofd en hart.

Leren door handelen, uitproberen en ontdekken

Jonge kinderen zijn kleine onderzoekers, door te voelen, proeven, ruiken, horen, ervaren en te kijken wat dat teweeg brengt.

Spelend leren

Spelvormen die op KinderCentrumAlmere veel bij jonge kinderen worden toegepast, zijn:

- bewegingsspel;
- fantasiespel;
- speel-leerspelletjes;
- exploratief- en constructiespel

Kijken en imiteren

- 'snapkijken' naar alles wat hen boeit;
- 'vraagkijken' naar pedagogisch medewerker;
- elkaar imiteren;
- pedagogisch werker van De Zeeraket is voorbeeld.

Herhalen, scriptkennis en rituelen

- het kind herhaalt met kleine variaties, tot hij of zij iets beheerst of snapt;
- herhalende opeenvolging van gebeurtenissen maken de wereld grijpbaar en voorspelbaar.

Eigen tempo en op eigen wijze

kinderen herhalen en oefenen spontaan; als ze iets goed kunnen, ontstaat weer ruimte voor nieuwe dingen.

Meehelpen en meedoen

- kinderen willen graag bijdragen en meedoen;
- kinderen kunnen met behulp van de pedagogisch werker van ons centrum op een hoger niveau functioneren.

Woorden geven aan ervaringen

- door taal leren de kinderen hun binnen- en buitenwereld benoemen en begrijpen;
- pedagogisch werkers van ons centrum geven aanwijzingen, leggen uit.

Ervaringen uiten en vorm geven

- kinderen leren door alle indrukken vorm te geven en te communiceren;
- verbaal, non-verbaal in beweging, muziek en met materialen.

4. De doelgroep

4.1 Inleiding

In dit deel van ons Pedagogisch Beleidsplan richten we ons op de opvang van jonge kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar. Onze opvang wordt 'kleinschalig' uitgevoerd in 1 verticale groep van maximaal 16 kinderen.

4.2 De groepen

In de groep wordt gespeeld en gegeten. De kinderen ervaren een gezamenlijkheid en ieder kind heeft een eigen positieve plek. De groep biedt de kinderen een basis voor veiligheid en vertrouwen. Met veiligheid bedoelen we hier een veilige basis waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Het veilige gevoel wordt in de eerste plaats ontleend aan de persoonlijke relatie met de pedagogisch werkers van de groep. Deze relatie geven we vooral inhoud door op de groep met minimaal 2 vaste pedagogisch werksters te werken. Naast de pedagogisch werkster kunnen ook bekende leeftijdgenootjes in de groep een gevoel van veiligheid bevorderen. Jonge kinderen kunnen al aan elkaar gehecht zijn. Tenslotte hebben we met een duidelijk dagritme en goede inrichting van de groep een huiselijke sfeer van veiligheid en geborgenheid gecreëerd.

4.2.1 De groepsopbouw

Zoals eerder verwoord: de groep is verticaal van opbouw.

- kinderen hebben voldoende keuze aan speelkameraadjes in dezelfde leeftijd;
- pedagogisch werkers kunnen goed inspelen op de ontwikkelfase van deze leeftijd;
- het aanbod van speelgoed en activiteiten kan aangepast worden aan de ontwikkelfasen;
- pedagogisch werkers kunnen goed inspelen op de behoeftes en interesses in de verschillende leeftijden.

4.2.1 De leeftijdsopbouw

In de groep zijn peuters van 0-4 jaar.

4.3 Huiselijke sfeer en kleinschaligheid

De Zeeraket acht de bijdrage van sfeer aan gevoel van veiligheid en geborgenheid van groot belang. Die sfeer kan bereikt worden door een juiste invulling te geven aan huiselijkheid en kleinschaligheid.

4.3.1 Stimulerende kracht van sfeer

Wij vinden dat onze groep zo sfeervol moet zijn dat het voor kinderen én ouders / verzorgers én opa's en oma's leuk moet zijn om daar te zijn. Deze emotie versterkt de verschillende belanghebbenden. Kinderen voelen dat ouders / verzorgers het echt leuk vinden om ons centrum te bezoeken, terwijl andersom ouders er een goed gevoel bij krijgen wanneer hun kinderen met enthousiasme naar ons centrum gaan. Ook de betrokkenheid en daarmee het enthousiasme van de opa's en oma's spelen een belangrijke rol. Opa's en oma's nemen bij peuters veelal een belangrijke plaats in. Ons maakt het daarom mogelijk dat zij regelmatig bepaalde activiteiten kunnen bijwonen. Deze opwaartse spiraal geeft pedagogisch werksters en leidinggevenden het gevoel op de goede weg te zitten en versterkt ook hun gevoel van veiligheid.

4.3.2 Huiselijkheid

De vertrouwelijkheid van thuis kan niet bereikt worden. Dat is voor ieder kind veelal uniek.

KinderCentrumAlmere heeft in de uitwerking van haar concept de huiselijkheid wel benaderd door:

- De groep een huiselijke uitstraling te geven;
- te werken met zachte kleuren;
- zoveel mogelijk huiselijke kasten e.d. te plaatsen;

- eigen spulletjes van de kinderen een plaats te geven;
- 'kindproof-omgeving' te vermijden;
- een leuke buiten speelplaats te bieden.

4.3.3 Kleinschaligheid

De Zeeraket biedt peuterdagopvang voor maximaal 16 kindplaatsen. De leidinggevenden en de pedagogisch werkers kunnen zich hierbij concentreren op de opvang van een relatief klein aantal kinderen waarbij meer ruimte is voor persoonlijke aandacht voor zowel het kind als de ouders.

5. De stamgroep

Stamgroep

De groep is een verticale groep voor kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar. Het maximum aantal kinderen dat in deze groep kan worden opgevangen is 16. Het aantal kinderen, inclusief 'wenkinderen' zal nooit meer dan 16 bedragen. Het aantal vaste pedagogisch werkers (vaste gezichten) op één kind is maximaal 3. Overeenkomstig het nieuwe beleid in 2018 geldt voor baby's maximaal 2 vaste gezichten.

5.6 Overig

Directeur KCA deelt de ouders / verzorgers bij het intakegesprek mee tot welke stamgroep het kind behoort en welke leidsters aan deze groep zijn toegewezen. Iedere week kan iedere ouder de weekplanning inzien, zodat ze weten welke beroepskracht op welke dag hun kind opvangt.

De groep is gesitueerd in dezelfde gang waar ook de kleutergroep van basisschool De Zeeraket gehuisvest is. In samenwerking met de lerares van de kleutergroep en de ouders van de kinderen van de peuters kan de pedagogisch medewerker wenmomenten organiseren op de kleutergroep. Het kind wisselt in principe niet van stamgroep. Ook worden samenwerkingsactiviteiten georganiseerd worden op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie. Dat wordt altijd afgestemd met de ouders. Tijdens de samenwerkingsactiviteiten kunnen peuters van het kinderdagverblijf de kleutergroep van basisschool De Zeeraket bezoeken. Ook kunnen peuters en kleuters, na afstemming met de ouders en in onderlinge samenwerking tussen de basisschool en het kinderdagverblijf leuke uitstapjes maken.

Bij dagopvang bedraagt de verhouding tussen het aantal leidsters en het aantal feitelijk aanwezige kinderen ten minste:

- één beroepskracht per 4 kinderen in de leeftijd 0-1 jaar (na 1 jan 2018: 1 beroepskracht op 3 baby's);
- één beroepskracht per 5 kinderen in de leeftijd 1-2 jaar.
- één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar.

Daar meerdere combinaties mogelijk zijn: zie rekentool Leidster-/kindratio: www.1ratio.nl.

6. Ontwikkeling van persoonlijke competenties

6.1 Inleiding

Ontwikkelen en leren lijkt bij jonge kinderen vanzelf te gaan. Ze gaan uitdagingen aan, doen elkaar na en willen hun triomfen delen. Kinderen worden geboren met een enorm vermogen en motivatie om te leren. Kinderen ontwikkelen zich in interactie met hun sociale omgeving. Deels is dit genetisch bepaald en deels kan hier fonetisch een grote invloed op worden uitgeoefend. Hierin spelen ouders en pedagogisch werkers een belangrijke rol: zij voeden op en ze leiden de ontwikkeling en het leren in een bepaalde richting.

Groep De Zeeraket wil jonge kinderen een rijk scala aan leerervaringen bieden. Wij hebben ervoor gekozen om geen gedetailleerde beschrijvingen te geven van eindtermen die moeten worden behaald. Gedetailleerde schema's leiden vaak tot een schoolse benadering van jonge kinderen en te sterke gerichtheid op het behalen van allerlei doelen. Hierdoor worden jonge kinderen en pedagogisch werkers onnodig in een (bedrijfsmatig) keurslijf gedrukt en beperkt in hun speelruimte. Wij beschrijven hieronder welke persoonlijke competenties onze bijzondere aandacht heeft. Het ontwikkelen van deze competenties zal spelenderwijs plaatsvinden en wordt ondersteund door de methode Uk & Puk.

Het spelend leren hebben we vorm gegeven in een jaarprogramma waarin thema's benoemd zijn en vorm worden gegeven rondom de 16 thema's. De natuur met al haar wonderen speelt hierin een belangrijke rol. Dieren, de natuurplaten van Koekoek en Jetses, de moestuin, natuuruitstapjes en bewegen appelleren in hoge mate aan het lerend vermogen van jonge kinderen. Groepsrituelen en een helder dagritme, waardoor jonge kinderen zich leren voegen in het geheel en rekening leren houden met elkaar, is de basisstructuur van waaruit wij werken.

In dit hoofdstuk gaan we achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen:

- wat wij onder een competentie verstaan;
- de persoonlijke competenties.

6.2. Begripsbepaling competentie

Onder een competentie verstaan we het samenhangend geheel aan kennis, inzicht, ervaring, vaardigheden en attitude.

6.3 De persoonlijke competenties

De persoonlijke competenties hebben we verder uitgewerkt in:

- emotionele;
- cognitieve;
- communicatieve;
- motorisch-zintuiglijke;
- creatief-beeldende competenties.

6.3.1 Emotionele competenties

'Kijk, ik mag er zijn'. Zo kunnen we de emotionele competenties van een kind eenvoudig in hun woorden vertalen. Kinderen zijn trots op wat ze kunnen en willen dat laten zien en delen. De pedagogisch werksters bieden de kinderen deze veilige basis aan door middel van de band die de kinderen kunnen ontwikkelen met hen en hun medegroepsgeenootjes. De volgende competenties worden hierin gestimuleerd:

- Vertrouwen in pedagogisch medewerkster
Het kind kan steun zoeken bij en zich laten troosten door pedagogisch werkers, bijvoorbeeld bij het brengen. Bij het spelen gebruikt het kind de pedagogisch medewerkster als veilig baken en zoekt nabijheid of oogcontact.
- Bewustwording van zichzelf
Het kind durft iets te ondernemen. Het kind laat merken dat hij of zij een aanraking niet fijn vindt bij het verzorgen of juist wel. Maar ook bijvoorbeeld de bewustwording van eigen smaak bij het eten.
- Vertrouwen op eigen kracht en vermogen
Het kind leert door vallen en opstaan en is niet snel ontmoedigd. De pedagogisch leidster begeleidt het kind in het ontdekken van meerdere oplossingen, deelt complimenten uit en stimuleert zo het vertrouwen op eigen kracht en vermogen.
- Positieve levenshouding
Plezier in eigen lijf en leven, plezier in het omgaan met anderen. Het kind geniet van knuffels van de pedagogisch werkster, eet met smaak, geniet van bewegen en nieuwe vaardigheden.

6.3.2 Cognitieve competenties

'Kijk, ik voel, ik denk en ontdek'. Jonge kinderen zijn kleine onderzoekers. Ze willen hun wereld snappen: hun sociale wereld, hun gevoelswereld, de natuur en de dingen om hun heen. De pedagogisch werkers stimuleren de kinderen om de belangrijkste onderdelen van deze wereld en de sociale aard van onze samenleving te ontdekken. Leren emoties kennen en benoemen, nieuwe woordjes, logisch denken en allerlei zaken rondom meten en cijfers.

Pedagogisch werksters stimuleren hierin de volgende competenties:

- Begrijpen en benoemen
Begrijpen en benoemen van emoties en bedoelingen bij verzorgen en samenspelen. Boos, blij, verdrietig, moe, pijn, nodig moeten plassen, mee willen doen, niet mee mogen doen, enzovoort.
- Gebruik van alle zintuigen
Gebruiken van alle zintuigen bij het verkennen van de wereld. Horen, zien, voelen, proeven, ruiken. De wereld willen ontdekken.
- Kennen van woorden
Kennen van woorden voor vertrouwde dieren, planten en dingen, voor seizoenen en het weer.
- Logisch denken
Zoeken naar verbanden tussen gebeurtenissen (oorzaak – gevolg); logisch denken.
- Ordenen en meten
Ordenen, meten, tellen, verzamelen van vertrouwde dingen en materialen.
- Spelen
Geconcentreerd (alleen) spelen en vasthouden aan een plan; doorzettingsvermogen.

6.3.3 Taal en communicatieve competenties

'Luister, ik kan het zelf zeggen'. Zelfs de allerjongste kinderen hebben vaardigheden om zichzelf kenbaar te maken. Door geluidjes, gebaren, kijken en oogcontact. Rond het eerste jaar komt daar de taal bij. De taal van jonge kinderen is aanvankelijk zeer beperkt, maar effectief voor de goede verstaander. Met goed taalaanbod kunnen kinderen gemakkelijker ontdekken hoe iets heet en hoe gedachten onder woorden kunnen worden gebracht. Communicatieve vaardigheden van pedagogisch werksters, zoals luisteren, herhalen, beurt nemen en geven, oogcontact zoeken, vragen stellen, voorspellen en zo meer, zijn voor het proces van taalverwerving belangrijk. Als zij bovendien met de kinderen zingen, rijmen en aan hen verhalen vertellen of voorlezen dan bevorderen ze

behalve klankvorming, woordenschat en zinsbouw ook het gevoel voor ritme, rijm, melodie en de concentratie op plotstructuur¹. Er is echter meer: door het aanbieden van taal waar je ‘even met het kind voor gaat zitten’ ontstaat een intiem moment, wordt taal plezier en krijgen kinderen literaire beleving. Met zingen, rijmen en verhalen vertellen kan tevens gewerkt worden aan het dichten van het culturele gat waar allochtone ouders en hun kinderen tegenaan lopen in de Nederlandse samenleving. Pedagogisch werkers stimuleren hierin de volgende competenties:

- Praten
Praten met woorden en in eenvoudige zinnen, eventueel tweede taal verwerving.
- Non-verbaal
Non-verbale communicatie begrijpen en gebruiken.
- Intrinsieke motivatie
Gemotiveerd zijn om anderen te begrijpen en om zichzelf begrijpelijk te maken.
- Luisteren
Luisteren naar een verhaal, maar ook luisteren naar verhalen van (speel)kameraadjes.
- Vertellen
Vertellen wat het voelt, wil of heeft meegemaakt.
- Kijken
Kijken naar en begrijpen van plaatjes en foto's
- Begrijpen
Begrijpen van de betekenis van geschreven taal.

6.3.4 Motorisch-zintuiglijke competenties

'Kijk, ik kan 't zelf, het lukt me'. Jonge kinderen hebben een aangeboren drang om dingen zelf te doen. Eerst binnen de relatie met hun verzorgers, bijvoorbeeld leren zuigen, zich omdraaien. Later in toenemende mate zelfstandig, bijvoorbeeld kruipen, los leren lopen, glijden, fietsen, zelf eten en drinken. Pedagogisch werkers stimuleren de volgende competenties:

- Grof motorisch
Motorische vaardigheden zoals kruipen, lopen, rennen, springen, glijden, dansen.
- Evenwicht
Bewaren van evenwicht, zoals bij het loszitten, lopen, zich omdraaien, kopjeduikelen.
- Fijn motorisch
Motorische vaardigheden bij het eten, aan- en uitkleden en spelen met fijner materiaal als blokjes, insteekblokken, papier, verf, puzzels.
- Bewegen
Bewegen op muziek en het maken van ritmische bewegingen. Plezier in bewegen en gevaar onderkennen.
- Zintuiglijke ervaringen
Plezier in zintuiglijke ervaringen als voelen, ruiken, horen, proeven en zien.
- Bouwen en uitvinden
Het kind vindt oplossingen bij het maken van garages van blokken, hutten bouwen, bruggen maken, etc.

¹ Structuur aanbrengen in gebeurtenissen zodat daar een heldere ordening en een begrijpelijke samenhang is

6.3.5 Expressieve en beeldende competenties

'Kijk, ik kan dansen, zingen en iets maken'. Ritmes en bewegen en zanggeluid maken horen bij de natuur van mensen. Evenals de neiging om zich uit te drukken in materie, door verven, tekenen, kleien, dingen maken en versieren. Plezier in schoonheid, eigen lijf en samenzijn, zijn hiermee verbonden. Pedagogisch werkers stimuleren de volgende competenties:

- dans en beweging;
- zingen en muziek maken;
- tekenen, verven en beeldende uitdrukkingen;
- bouwen en constructies van klein en groot materieel;
- gevoel voor schoonheid.

7. Ontwikkeling van sociale competenties

7.1 Inleiding

De Sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind neemt bij De Zeeraket een belangrijke plaats in. Sociale competenties ontstaan in relatie met andere mensen. Pedagogische medewerkers stimuleren en ondersteunen kinderen hierin op de volgende wijze:

- Affectief: ondersteuning op niet-vijandige, sensitieve en responsieve wijze wanneer het kind het signaal geeft. Een noodzakelijke basis is vertrouwensrelatie, veiligheid en acceptatie.
- Gedragsregulerend: structuur geven, grenzen stellen en kwaliteitseisen aan gedrag (afspraken over alternatief gedrag op korte en langere termijn, met inachtneming van de autonomie van het kind, dit noemt men co-regulerend).
- Informatief: kwaliteit en helderheid van geboden informatie, instructie en uitleg over factoren betreffende het probleem en de oplossing.

7.2 De sociale competenties

Voorbeelden van competenties van jonge kinderen in kindcentra zijn:

- Hulp vragen en ontvangen. Bijvoorbeeld bij het aan- of uitkleden kan het goed samenwerken. Het kind weet wanneer hij zijn armpjes omhoog moet doen, wat hij of zij zelf kan en waar hulp nodig is.
- Gevoel van erbij horen en verbondenheid met familie en de groep in het kindercentrum. Het kind is blij als het wordt opgehaald en kijkt graag naar foto's van thuis. Het kind is trots op zijn of haar ouders. In de groep kent het kind de liedjes en weet bij welke pedagogisch werkers en kinderen hij of zij hoort.
- Anderen aanvoelen en rekening houden met elkaars gevoelens. Het kind kan andere kinderen troosten en snapt wanneer hij of zij een ander niet moet storen. Het kind kan aanwijzingen van de pedagogisch medewerkster opvolgen.
- Het kind kan goed kijken en nadoen, zowel volwassenen als kinderen. Het kind kan ook gedrag voordoen en andere kinderen uitdrukkelijk uitnodigen om te imiteren.
- Het kind kan beurten geven en nemen, snappen wat andere kinderen willen, bij het spel van andere kinderen aansluiten, conflicten oplossen en verzoenen.
- Initiatief nemen en volgen, en leiding geven en accepteren. Het kind kan een spel beginnen en andere kinderen rollen geven.
- Het kind kan helpen met opruimen, tafel dekken, schoonmaken, jongere kinderen helpen, troosten, cadeautjes maken en geven, feest helpen voorbereiden.
- Het kind weet hoe hij of zij met planten en dieren moet omgaan. Is nieuwsgierig en zorgzaam.
- Geniet van samen liedjes zingen en feesten vieren. Het kind luistert graag naar verhalen en geniet van mooie dingen en de schoonheid van de natuur.

8. Waarborging van emotionele veiligheid

8.1 Inleiding

Het ontwikkelen van een speciale band met de ouders begint meteen na de geboorte, en wellicht al voor de geboorte door gewenning aan de stem van de moeder en geluiden in haar omgeving. De allereerste band van baby's met ouders en verzorgers is gebaseerd op zintuiglijke herkenning en op vertrouwde handelingspatronen.

Naarmate het kind meer specifieke gewoontes met de belangrijkste verzorgers ontwikkelt en duidelijker onderscheid kan maken tussen 'vertrouwd' en 'niet vertrouwd', ontstaan de eerste vormen van eenkennigheid en scheidingsangst. Het kind is op cognitief gebied dan zover ontwikkeld dat het de bijzonderheid van de relatie onderkent. Tegelijkertijd is de baby cognitief nog niet ver genoeg ontwikkeld om te beseffen dat de ouders niet helemaal weg zijn.

In De Zeeraket leren de kinderen dat pedagogisch werkers ook goed voor hem of haar zorgen als papa of mama er niet zijn. De pedagogisch werkers nemen dan de functie van hechtingsfiguur over.

Pas later zijn kinderen in staat het beeld van hun ouders vast te houden tijdens hun afwezigheid. Gedurende hun 2^e en 3^e jaar ontwikkelen de meeste kinderen representatieve vaardigheden waardoor ze symbolisch contact kunnen houden met hun afwezige ouders. Als papa en mama er niet zijn, kunnen ze aan hen denken en weten waar ze zijn en wanneer ze terugkomen.

In dit hoofdstuk beschrijven we op welke wijze KinderCentrumAlmere een belangrijke bijdrage levert aan de borging van emotionele veiligheid van jonge kinderen (2-4 jaar). Achtereenvolgens gaan we in op de volgende onderwerpen:

- goede en vertrouwde relaties;
- structuur en voorspelbaarheid;
- een gezonde omgeving en basisbehoeftes.

8.2. Goede en vertrouwde relaties

8.2.1 Tussen pedagogisch werkers en ouders

Kinderen zijn in de eerste plaats gehecht aan hun ouders. Als ouders zich niet welkom voelen in het kindercentrum, kunnen hun kinderen dat gevoel overnemen. Als ouders zich onzeker voelen of als er spanningen zijn tussen pedagogisch werkers en ouders, maakt dat de kinderen ook onzeker. De Zeeraket hecht er belang aan dat het voor kinderen én ouders leuk moet zijn om ons centrum te bezoeken. Dit willen wij bereiken door:

- tijdens het kennismakingsbezoek uitnodigend uiteen te zetten voor welke basale waarden en normen ons kindercentrum staat en welke pedagogische aanpak wordt gehanteerd;
- dagelijks vriendelijk contact en overleg te voeren waardoor wederzijds respect en vertrouwen ontstaat;
- de aankleding van de ruimte of een speciale plek met foto's van de familie van het kind kunnen ouders ons centrum als een stukje van zichzelf ervaren.

8.2.2 Tussen pedagogisch medewerkster en kind

Een vertrouwde relatie ontstaat door herhaald positief contact tussen kind en pedagogisch medewerkster. Dat willen wij bereiken door:

- het kind een vaste plaats te geven in een stamgroep en aan ieder kind maximaal 3 vaste pedagogisch werkers te koppelen;
- het leren en ontwikkelen van kinderen te ondersteunen, door:
  - sensitieve responsiviteit of emotionele steun;
  - respect voor de autonomie;
  - structureren en grenzen stellen;
  - praten en uitleggen;
  - begeleiden van interacties tussen de kinderen;
  - ontwikkelingsstimulering.

8.2.3 Vertrouwde relaties tussen de kinderen onderling

Kinderen zijn vanaf heel jonge leeftijd in elkaar geïnteresseerd. Zij proberen contact met elkaar te maken en te communiceren. Vertrouwdheid tussen kinderen ontstaat bij jonge kinderen door regelmatig samen te spelen. Daarom draagt De Zeeraket zorg voor de volgende randvoorwaardelijke aspecten:

- vaste kinderen in een groep;
- goede communicatie tussen de kinderen.

8.3 **Structuur en voorspelbaarheid**

Voor jonge kinderen is de hele wereld nieuw. Daardoor gebeuren veel onverwachte dingen. Alles is onvoorspelbaar. Jonge kinderen zoeken daarom de nabijheid van hun ouders of pedagogisch medewerkster. Pedagogisch werkers geven structuur door:

- duidelijke grenzen en rituelen, waardoor het gedrag van kinderen bijna vanzelfsprekend en positief wordt begeleid;
- indeling en inrichting van de ruimtes binnen en buiten, zodat kinderen ongestoord samen en alleen kunnen spelen en er ruimte is voor een rijk scala aan activiteiten;
- dagritme en groepssamenstelling, aansluitend bij de behoeftes van kinderen aan spelen, uitdaging, rust en verzorging.

8.4 **Een gezonde omgeving en basisbehoeftes**

Een veilig pedagogisch klimaat stelt eisen aan de materiële omgeving. Daarom is de groep hygiënisch, en biedt het ruimte om zich vrij te bewegen zonder gevaar voor lichamelijk letsel. De pedagogisch werkers zorgen voor een gezonden balans tussen lichamelijke veiligheid en de behoefte van kinderen aan bewegen en ontdekken. Een gezonde peuter is en kind met af en toe een blauwe plek en een pleister op de knie. Er is aandacht voor de basisbehoeftes van de kinderen:

- behoefte aan veiligheid en welbevinden;
- behoefte om te leren en ontwikkelen.

9. Overdracht van waarden en normen

9.1 Inleiding

De beste voorbereiding op leven in een democratie is het daadwerkelijk ervaren van democratie in de kindergroep. In de kindergroep leren jonge kinderen democratische waarden als:

- samen delen;
- elkaar helpen;
- samen conflicten oplossen;
- rekening houden met elkaar;
- goede manieren.

De samenleving heeft baat bij goed opgevoede kinderen die later als volwassenen een bijdrage leveren aan het economisch en cultureel welzijn. Vanuit de samenleving gezien is het ook belangrijk dat ieder kind zijn of haar talenten kan ontplooiën.

9.2 De rol van De Zeeraket

De afspraken, regels en omgangsvormen zijn aanwezig en duidelijk. Pedagogisch werkers geven zelf in hun spreken en handelen het goed voorbeeld.

Pedagogisch werkers geven kinderen mee dat ze deel uitmaken van een samenleving met verscheidenheid. De kinderen leren daarbij respect voor elkaar en de omgeving op te brengen.

Pedagogisch werkers gaan positief om met kinderen door er voor ieder kind te zijn met zijn voor- en afkeuren. Ieder kind willen we het gevoel geven dat ze waardevol en uniek zijn. Pedagogisch werkers maken kinderen vertrouwd met gewoontes en regels die duidelijk maken: 'zo doen we dat'.

De pedagogisch werkers geven vanuit hun rol en houding naar de kinderen zelf het goede voorbeeld. Kinderen worden liefdevol, warm en zonder vooroordelen benaderd. Kinderen leren dat ze elkaar geen pijn mogen doen. Boos zijn mag, maar ruzies worden altijd weer goed gemaakt. Kinderen worden geleerd emoties met elkaar te delen, ze te benoemen en te verwoorden. Kinderen worden geleerd zorg voor elkaar te hebben. Kinderen krijgen in de kring een beurt en leren ook een beurt te geven.

Pedagogisch werkers voorkomen zoveel mogelijk het 'politieagentje spelen' en leggen in de groep de nadruk op positief gedrag en wat hoort en proberen negatief gedrag om te buigen naar gewenst gedrag. De pedagogisch werkers geven kinderen vaak complimentjes tijdens het spelen.

10. De inrichting en het materiaal

10.1 Algemeen

De Zeeraket heeft een kleinschalige kinderopvang die start met een groep waarin kinderopvang wordt aangeboden in een huiselijke sfeer. De uitstraling en inrichting is huiselijk, terwijl het materiaal van hoge kwaliteit is.

10.2 Inrichting

Het gebouw is een schoolgebouw. Op de begane grond bevinden zich 1 groep van 50 m2. Hierin wordt een verticale groep opgevangen van maximaal 16kinderen.

De tuin is geheel omheind door hekwerk, heeft een zandbak en diverse speelmaterialen.

10.3 Het materiaal

Het materiaal is van goede kwaliteit en voldoet aan de wettelijke eisen. Het materiaal is aangepast aan de leeftijd van de groep 0-4 jaar. Het materiaal, de bekwame medewerkers, de omgeving (gebouw en tuin) waarin de kinderen verkeren biedt in voldoende mate ruimte tot uitvoering van de 4 belangrijkste pedagogische doelen.

10.4 Sterke leeromgeving

De Zeeraket is met haar uitstraling, haar medewerkers, materialen, pedagogisch beleidsplan en thematisch jaarplan een leuke en sterke leeromgeving waar kinderen, ouders, grootouders en af en toe een vriend of vriendin het leuk vinden om daar te vertoeven.

11. De ondersteuning door volwassenen

11.1 Algemeen

De dagopvang vindt plaats van maandag t/m vrijdag van 07.00 – 19.00 uur. Gedurende deze opvangperioden zijn altijd minimaal 2 medewerkers aanwezig. In beginsel wordt de kinderdagopvang niet ondersteund door andere volwassenen dan de teamleden van De Zeeraket. Onder teamleden worden ook verstaan de BOL en BBL-studenten en die de beroepspraktijkvorming volgen en andere studenten die stage volgen op De Zeeraket

11.2 Ondersteuning in bijzondere gevallen

In bijzondere gevallen ondersteunen andere volwassenen de kinderdagopvang. Deze bijzondere gevallen zijn:

- Uitstapjes
Hierbij hanteren we de standaard van 1 leidster / toezichthouder op 5 kinderen. In geval van vijf kinderen of minder gaan standaard 2 leidsters mee. In beginsel wordt de ondersteuning gezocht in de rechte familielijn (vader, moeder, opa en oma).
- Melden van uitstapje aan ouders
Uitstapjes worden gemeld aan de ouders of verzorgers. Hierbij worden ook aanwijzingen gegeven over kleding, schoeisel, etc. Melden kan mondeling of via het themaprogramma. In geval van 'onaangekondigde uitstapjes', worden de ouders of verzorgers eerst geïnformeerd en geven ze daar wel of geen toestemming voor.
- Viering bijzondere feesten
Onder bijzondere feesten verstaan we kersfeest, Pinksteren, Sinterklaas, etc. Hierbij kunnen ook anderen dan personen in de rechte familielijn ondersteunen. Te allen tijde zijn hierbij het minimum aantal leidsters van De Zeeraket vertegenwoordigd.

11.3 Ondersteuning door studenten

De Zeeraket is aangemerkt als leerbedrijf. Hiervoor heeft zij een certificaat ontvangen met de kwalificatie 'Erkend leerbedrijf'. De Zeeraket is een lerende organisatie en biedt ook vanuit dat oogpunt studenten de mogelijkheid om hun beroepspraktijkvorming te doorlopen op De Zeeraket en zodoende ons team te bestuiven met nieuwe frisse ideeën en adviezen. Het betreft hier studenten die zich willen bekwamen als pedagogisch medewerker, PABO, pedagogiek of kwalificaties die hiermee in lijn liggen.

---

12. De achterwacht

12.1 Algemeen

In principe start en eindigt De Zeeraket met minimaal 2 medewerkers. Hierbij wordt ook voldaan aan de aanbeveling uit het 'rapport Gunning': het zgn. vierogenbeleid.

12.2 Vierogenprincipe

De eerste beroepskracht start om 07:00, samen met iemand van de school en een pedagogisch medewerker die komt ondersteunen om te openen. De tweede pedagogisch medewerker start om 08:00 en de derde om 09:00.

Om 08:00 gaat de ondersteunende pedagogisch medewerker weg, omdat de tweede pedagogisch medewerker aanwezig is en er voldaan wordt aan het vierogenprincipe. Het personeel van de school is tot 17:00 aanwezig. De deuren van de groep staan altijd open. Leerkrachten en ouders kunnen te allen tijde naar binnen kijken.

Om 18:00 komt de ondersteunende pedagogisch medewerker weer terug, zodat er samen gesloten kan worden. Er wordt met twee pedagogisch werkers geopend en gesloten.

De ondersteunende pedagogisch werkers is een vast gezicht voor de opvoeders en kinderen.

12.3 Daluren

Tussen 12:30 en 14:30 houden de pedagogisch werkers pauze. Tijdens deze pauze wijken we af van het algemene vierogenprincipe en de kind-leidsterratio. Tijdens de daluren staat de groepsdeur open zodat leerkrachten van De Zeeraket en De Duinvliender te allen tijde naar binnen kunnen kijken. De pedagogisch werker die op dat moment pauze houdt, neemt de babyfoon mee.

De pedagogisch werker met de vroege dienst (start om 07:00 uur) heeft pauze van 12:30-13:30 uur.

De pedagogisch werker van de tussendienst (start om 08:00 uur), heeft pauze van 13:00-14:00 uur.

De pedagogisch werker van de late dienst (start om 09:00 uur) heeft pauze van 13:30 -14:30 uur.

In geval dat slechts 2 pedagogisch werkers noodzakelijk zijn (gelet op geldende kind/leidster ratio), valt de tussendienst weg en maken we gebruik van 2 daluren.

12.4 Achterwachtlid

Mocht om welke redenen dan ook behoefte bestaan aan een pedagogisch werker, bestaat een achterwachting dat binnen 5 minuten ondersteund kan worden door een leidster of lerares van De Zeeraket of een leidster van KinderCentrumAlmere elders in Almere Poort. Wekelijks staan één of meerdere leidsters gepland als achterwacht (rooster), zodat binnen 15 minuten volledige vervanging kan plaatsvinden.

Ons directiekantoor zit 500 meter van Zeeraket. Het directiekantoor zit aan de Duitslandstraat 104 en zal binnen één minuut aanwezig kunnen zijn op locatie.

---

13. Implementatie uitkomsten rapport Gunning

13.1 Algemeen

Terecht merkt de commissie op dat kindermisbruik nooit volledig kan worden uitgebannen. Dat laat onverlet dat misbruik zoveel mogelijk moet worden voorkómen en tegengegaan. Er moet een goede balans worden gevonden, die enerzijds recht doet aan de verantwoordelijkheid van de sector zelf en anderzijds de kwaliteitswaarborgen van overheidswege. Het kabinet heeft vertrouwen in de ongeveer 80.000 medewerkers die dagelijks vol passie, trots en verantwoordelijkheidsgevoel in de kinderopvang werken.

13.2 Specifieke casegerelateerde kwaliteitsmaatregelen

- De Zeeraket hanteert vierogenbeleid;
- bij indiensttreding heeft de werknemer een Verklaring Omtrent Gedrag (continu screening);
- aandacht voor het ‘onderwerp kindermisbruik’ in reguliere besprekingen van team De Zeeraket;
- volgen van voorlichtingen en workshops m.b.t. kindermisbruik, met als doel:
  - vergroten alertheid;
  - bespreekbaar maken;
  - inzicht in de vastgestelde meldcode;
- strikte uitvoering van de werving- en selectieprocedure;
- directeur KCA zitting nemen in kenniskring ter verbetering kwaliteit kindveiligheid.

14. Inzet studenten Beroepsopleidende Leerweg (bol) en Beroepsbegeleidende Leerweg (bbl)

Algemeen

De Zeeraket is een lerende organisatie. Dat betekent onder andere dat zij als ondernemer actief zitting heeft in kenniskringen van (keten)organisaties. Een ketenorganisatie is het MBO-onderwijs. De Zeeraket biedt MBO-studenten, die pedagogisch medewerker willen worden, stageplaatsen om ervaring op te kunnen doen. We noemen dit beroepspraktijkvorming (BPV). De Zeeraket is een door erkend leerbedrijf. Een erkend leerbedrijf staat garant voor leermogelijkheden en deskundige begeleiding en wordt vermeld in het openbare bedrijvenregister. De erkenning van leerbedrijven voor het verzorgen van beroepspraktijkvorming is geregeld in art. 7.2.10 van de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) en art. 10b4 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO). Het aanbieden van stageplaatsen beïnvloedt positief het kennisniveau van De Zeeraket omdat enerzijds studenten met actuele informatie ons kennisniveau bestuift en andersom de beroepspraktijkbegeleider (pedagogisch werkster) getriggerd wordt op actuele ontwikkelingen en vigerende regelgeving.

Beroepsopleidende Leerweg

Dit is een vorm van volledig dagonderwijs, want je brengt minimaal 850 uur op school en op een stageplaats door. De bol heeft een praktijkdeel (stage) van meer dan 20% en minder dan 60% van de studieduur. Bol-studenten worden boventallig ingezet. Dat wil zeggen dat de student extra ondersteunend is. De Zeeraket biedt maximaal 3 bol-studenten een stageplaats voor de groep. Een ervaren pedagogisch werkster begeleidt de student, terwijl een ander ervaren pedagogisch medewerkster vanuit een onafhankelijke positie de daarbij behorende Proeve van Bekwaamheid afneemt.

Beroepsbegeleidende Leerweg

De bbl-opleiding omvat een praktijkdeel van 60% of meer van de studieduur. Je gaat gemiddeld één dag per week naar school en daarnaast heb je een baan. Afhankelijk van de verworven competenties die door middel van Proeve van Bekwaamheid tijdens de leerweg worden afgelegd, kunnen bbl-studenten deels of zelfs volledig zelfstandig worden ingezet. De Zeeraket biedt maximaal 3 bbl-studenten een stageplaats. Een ervaren pedagogisch werkster begeleidt de student, terwijl een ander ervaren pedagogisch medewerkster vanuit een onafhankelijke positie de daarbij behorende Proeve van Bekwaamheid afneemt.

Toezicht vanuit de directie De Zeeraket en KinderCentrumAlmere BV

De directie biedt opleidingskundige ondersteuning aan de beroepspraktijkbegeleiders en onderhoudt formeel het contact met de onderwijsinstelling waarbij de student is aangesloten.

15. Het wenbeleid

Doorgaans neemt de wenperiode ongeveer 3 dagen in beslag. Wennen is bij ieder kind anders. Bij sommige kinderen kan het langer duren. Over het algemeen kan worden gesteld dat jonge kinderen makkelijker wennen dan iets oudere kinderen.

De wenperiode is overigens niet alleen belangrijk voor het kind, maar zeker ook voor de ouder.

1e wendag;

Het kind komt de eerste dag wennen. Er wordt extra veel tijd vrij gemaakt voor de overdracht tussen ouders en leidsters. Aan de hand van het uitgebreide intake formulier wordt het ritme, karakter, bijzonderheden enz. besproken. Het kind krijgt een eigen mandje waar de knuffels/spenen/kleertjes etc. in kunnen worden bewaard. De ouders kunnen een kopje koffie/thee drinken terwijl het kind langzaam de groep en de andere kindjes verkent. Wanneer de ouder er klaar voor is, verlaat hij/zij de groep, om rond 13 uur weer terug te komen. Ondertussen kan er altijd worden gebeld om te horen hoe het met het kindje gaat. De belevenissen van die dag worden in een persoonlijk schriftje bijgehouden.

Op de 2^e en 3^e wendag worden de tijden steeds wat uitgebreid. De 2^e dag ongeveer van 9 tot 15 en de 3^e dag ongeveer van 9 tot 17 uur.

Wanneer een kind wisselt van stamgroep (bijvoorbeeld van de babygroep naar de groep) werken we ook met de hiervoor beschreven wenprocedure. Het kind begint met ongeveer 4 uur wennen en dit wordt, verdeeld over 3 dagen, steeds wat uitgebreid. Dat geldt ook voor wennen in de kleutergroep (onderbouw) van De Zeeraket.

De leidsters van de huidige groep gaan met de leidsters van de nieuwe groep in gesprek. Er wordt gesproken over de kindmap, de ontwikkeling van het kind, het ritme en bijzonderheden. Daarnaast wordt er een 'wenschema' meegegeven waar de belangrijkste dingen op staan genoteerd en waar eventuele afspraken met ouders staan beschreven.

Wanneer het kindje moeite heeft met wennen, wordt vaak gekozen voor een langer wentraject. Daarnaast blijft de 'oude leidster' nog bij het kind om steun en vertrouwen te geven.

Notities kunnen ook gemaakt worden in Konnect.

16. Interne Kwaliteitsbewaking

Behalve de dagelijkse coaching en begeleiding vanuit de leidinggevenden, heeft De Zeeraket, hierin vertegenwoordigd door het KCA, een zestal medewerkers in opleiding tot observer en coachend-begeleider. Aangekondigd en onaangekondigd kunnen zij de groep bezoeken, het pedagogisch handelen observeren en de medewerker coachen en begeleiden. Hiervoor bestaat een structurele, boventallige ruimte van 1 fte voor de kinderdagopvang KCA in Poort.

De coaches zijn functioneel ingedeeld bij het expertisecentrum KinderCentrumAlmere. Het Hoofd Expertisecentrum maakt deel uit van het MT/KCA.

17. Extra dagen en ruildagen

Kinderdagopvang De Zeeraket werkt met Konnect. Konnect werkt online met drie interactieve communicatielijnen.

1. AdminKonnect voor aanmelding van nieuwe kinderen, inzicht in facturen en jaaropgaves, kind/ouder- en plaatsingsgegevens; aanvraag van extra opvang, afwezigheidsmeldingen en uitwisseling van algemene informatie. Dit geeft meer inzicht voor de organisatie.
2. LocatieKonnect voor uitwisseling van informatie over dagplanning, aan- en afwezigheid, actuele kindgegevens (waaronder noodnummers) en allerhande interne berichten. Dit voorkomt veel tijdrovend papierwerk.
3. OpvangKonnect voor het delen van berichten over de opvang van het kind: foto's, schriftjes, nieuws en andere informatie tussen ouders en groep. Dit verhoogt de betrokkenheid bij de dagelijkse opvang.

De kinderdagopvang De Zeeraket behoudt zich een flexibiliteit voor van 1 kindplaats per dag. Ouders kunnen online extra dagen aanvragen. Zij krijgen direct, automatisch antwoord of dit mogelijk is.

Ruildagen kunnen alleen in geval van bijzondere omstandigheden, zoals ziekte ouders of andere bijzondere familiale omstandigheden. Wanneer een opvangdag valt op een nationale feestdag, kan er niet geruild worden.

---

18. Bijzondere ontwikkelingen

18.1 Expertisecentrum KinderCentrumAlmere

KinderCentrumAlmere heeft in een virtueel expertisecentrum. 5 HBO-opgeleide Pedagogisch werkers hebben zitting in één of meerdere werkgroepen en kennisgroepen op het gebied van ontwikkelingen betreffende wet- en regelgeving kinderopvang, samenwerking ketenpartners, gezonde voeding, pedagogiek, etc. Een HBO-opgeleide pedagoog is H-Expertisecentrum.

18.2 Observeren & coachen binnen KinderCentrumAlmere

5 HBO-opgeleide pedagogisch werkers zijn bij het Windesheimcollege opgeleid tot observer & coachen van medewerkers. De groep wordt aangestuurd door een HBO-opgeleide pedagoog. Vanaf juni 2017 zullen medewerkers conform een uitgewerkte planning tijdens het werken geobserveerd en gecoacht worden. Hiervoor wordt ruimte gemaakt in de formatie.

18.3 Aantal HBO-ers KinderCentrumAlmere

Het aantal HBO-opgeleide medewerkers betreft ongeveer 27 % van het totaal aantal medewerkers (14 van de 48 medewerkers).

18.4 VVE-opleiding en training

Alle medewerkers van de kinderdagverblijven zijn VVE (Uk & Puk) opgeleid of daarvoor in opleiding. Iedere 2 jaar vindt een hercertificering plaats.

18.5 Opleiding taalachterstanden

In 2017 wordt 1 pedagoog opgeleid in taalachterstanden. De gespecialiseerde pedagoog krijgt de ruimte om in samenwerking met het expertisecentrum beleid te maken in het ondersteunen bij taalachterstanden.

18.6 Taaltoets 3f

Alle medewerkers dienen in het bezit te zijn van het certificaat Taaltoets 3f, of daarvoor in opleiding te zijn. Uitgezonderd zijn de hbo-opgeleiden en de medewerkers MBO niveau 4 op wiens diploma een voldoende is behaald voor de taaltoets. Daarmee geven we niet aan dat we een gesubsidieerde VVE locatie ambiëren. Wel dat we gekwalificeerde (bekwame) beroepsbeoefenaars op de groepen hebben.

18.7 EHBO opleiding en training

Alle medewerkers hebben EHBO-diploma.

18.8 Onderzoek tot uitbreiding samenwerking

Directeuren Basisschool De Zeeraket en KinderCentrumAlmere onderzoeken in 2017 in welke mate zij de samenwerking willen uitbreiden.

18.9 Baby / leidster ratio vanaf 1 jan 2018

Vanaf 1 januari 2018 wordt de baby-/leidsterratio 1 leidster op 3 baby's (0-1 jaar)

18.10 Daluren organisatie vanaf 1 jan 2018

In 2017 zal het expertisecentrum een aanbeveling ontwikkelen voor het invullen van de bezetting tijdens de daluren.

18.11 Luchtventilatie

De luchtventilatie van Kinderdagverblijf De Zeeraket voldoet ruimschoots aan de wettelijke vereisten.

19. De oudercommissie

KCA heeft een actieve oudercommissie. Heeft u vragen over de oudercommissie of wilt u ook lid worden van de oudercommissie mail dan naar oudercommissie@kindercentrumalmere.nl.

Over de oudercommissie kunt meer informatie vinden op de website van KCA:
www.KinderCentrumAlmere.nl.

10. Bijzondere informatie

In afzonderlijke documenten worden onderstaande onderwerpen beschreven en onder aandacht van de oudercommissie en ouders of verzorgers gebracht. Ouders en verzorgen kunnen op de BSO en de website de volgende documenten inzien:

Map 1

- Pedagogisch beleidsplan
- Veiligheidsmanagement
- Gezondheidsmanagement
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Beleidsplan opleiding & Training
- Handboek VVE
- Kwaliteitsmonitor
- Informatie kwaliteit personeel

Map 2

- Gedragscode KinderCentrumAlmere
- Protocollen veiligheid
- Protocollen gezondheid
- Bedrijfsprotocollen
- Reglement oudercommissie
- Klachtenreglement KCA
- Klachtenverslagen oudercommissie, KCA BV en Geschillencommissie
- Diverse formulieren